

12.5.2026

	לכבוד ולכבוד	לכבוד
גב' גילה כרמל	עו"ד שרית חאיק שפיגלשטיין	מר מאיר שמעוני
מנהלת מינהל טכנולוגיות דיגיטליות ומידע	יועצת משפטית	מנכ"ל משרד החינוך
<u>משרד החינוך</u>	<u>משרד החינוך</u>	<u>משרד החינוך</u>

שלום רב,

הנדון: ביטול הדרישה לממשק בין התוכנה לניהול פדגוגי לבין משרד החינוך

"בשום פנים אין לדעת אם עוקבים אחריו ברגע מסוים, באיזו תדירות, או על פי איזו שיטה נהגת משטרת המחשבות לצותת לחוט מסוים – זה ענין לניחוש גרידא. מתקבל אפילו על הדעת שהם עוקבים אחרי הכל כל הזמן" (ג'ורג' אורוול, 1984 עמ' 6).

בעקבות תלונות רבות שקיבלנו מתלמידים, מהורים ומאנשי חינוך, אנו פונות אליכם בדרישה דחופה לביטול הממשק הישיר שדורש משרד החינוך לקראת שנת הלימודים הבאה, בין התוכנות הבית ספריות לניהול פדגוגי, הנושאות מידע פרטי, אישי ורגיש על תלמידים, לבין משרד החינוך. עדכון תקן התוכנות לניהול פדגוגי לקראת שנת הלימודים תשפ"ז שערך המשרד, והסעיף המופיע בגרסה 1.6-2026 שלו, לפיו "כלל הנתונים יועברו למשרד באופן אוטומטי מרגע הזנתם" (סעיף 2.4.4), מתבצע בחוסר סמכות, אינו חוקי ופוגע בזכויות יסוד. דרישות המשרד לקבל עדכונים שוטפים, לעתים ברמה של שעתיים ביום, על התנהגות תלמידים ומערכי שיעור, ולביצוע מעקב שוטף וצמוד היורד לפרטי הפרטים של התנהלות היום יום של המוסד החינוכי, אף סותר את האוטונומיה הניהולית שהוקנתה למנהלות ומנהלים בהחלטת ממשלה 226, בנושא "התכנית לגמישות הניהולית במערכת החינוך".

נפרט.

הרקע לדברים

1. באמצע אפריל 2026, ללא כל התראה, פירסם המשרד את גרסת 1.6-2026 לתקן תוכנה לניהול פדגוגי – מסמך דרישות טכני שמגדיר משרד החינוך, המפרט את היכולות הנדרשות ממערכות ממוחשבות לניהול היבטי הלמידה בבתי הספר. גרסת 1.6-2026 לתקן (להלן: **התקן החדש**), מרחיבה את היקף המידע האישי והרגיש הנדרש למלא על תלמידים, ואת הפיקוח על צוותי ההוראה, כוננה וראתה אור ללא התייעצות מתבקשת ברשות להגנת הפרטיות, וללא יידוע הצוותים החינוכיים והורי התלמידים. אלה למדו עליו במקרה, מהודעה שנשלחה על ידי אחת מספקיות התוכנה.
2. חשיפת אפיוניו של התקן החדש עוררה התקוממות עזה וביקורת נוקבת. בשורת כתבות נסקרו השינויים שהתבקשו בתקן החדש בהשוואה לתקן אשתקד, והדרישות שהופיעו בו, בהן פרטי

מידע על תלמידים שיועברו למשרד בתדירות גבוהה – התנהגות תלמידים ותפקודם, אירועי משמעת, אירועי התנהגות "חיוביים ושליילים", מידע שוטף על ציונים, הכנת שיעורי בית, חיסורים ואיחורים מוצדקים ושאינם כאלה.

3. המשרד, כאמור, לא הסתפק בתלמידים. עוד דורש התקן החדש שמורים יזינו לתוכנה מדי יום את נושא השיעור שלימדו, מתוך רשימת נושאים סגורה שמכתיבים מפמ"רי המקצועות, בהתאם למקצוע הנלמד ולשכבת התלמידים. במידה ולא התקיים שיעור מחויב המורה לדווח מדוע, אף זאת מתוך רשימה סגורה. רשימות אלה, קובע התקן החדש, הינן בניהולו הבלעדי של משרד החינוך (סעיף 3.3.4 לתקן החדש).

4. סעיף 5 לתקן החדש, שכותרתו היא "ממשקים אל מערכות המשרד והעברת הנתונים בין המשרד לספק התוכנה", מפרט, בין היתר, את תדירות העדכון הנדרשת. כך, בממשק המכונה "מהלך השיעור", נדרשת הזנת נתונים כל שעתיים החל מהשעה 9:00. דיווח זהה בתדירותו נדרש בממשק "היעדרויות ואיחורים". בממשקים אחרים, בהם פעילויות חוץ (תלמידים והורים) ו"מערכת שעות", נדרש דיווח "ברמה יומית".

5. פסולה, בלתי חוקית ומעוררת תהיות במיוחד, היא הדרישה המופיעה בסעיף 2.4.4 לתקן החדש, שכותרתה היא "אופן העברת הנתונים". סעיף זה, שהדרישה לביטול עומדת במוקד פנייתנו, קובע, כי **"כלל הנתונים יועברו למשרד באופן אוטומטי, מרגע הזנתם במערכת, ללא פעולה יזומה ו/או חד פעמית ראשונה של משתמשי הקצה"**.

6. מנהלי בתי ספר, צוותי חינוך, הורים ותלמידים מתחו על המהלך ביקורת נחרצת. אחד המנהלים הכתיר אותו כ"מהפכה דיקטטורית" (נועה לימונה, "משרד החינוך דרש ממנהלים להעביר אליו נתונים מקיפים לגבי התנהלות תלמידים", **הארץ**, 14.4.2024). בעקבות הפרסום, התנער המשרד מאחריותו לתקן החדש והפוגעני, אך במקביל הסיר את התקן מהאתר והעלה גרסה חדשה, מעט מרוככת (ליאור דטל, "משרד החינוך דרש ממנהלים לעקוב אחת התנהגות תלמידים ולהגביל מורים – וחזר בו", ליאור דטל, 14.4.2026).

7. יומיים נוספים חלפו, ובדה-מרקר נחשף שאיסוף הנתונים הרגישים הוא דווקא מהלך מתוכנן, שהמשרד הכריז עליו בפומבי, וההכנות אליו נמשכו כשנתיים. במסגרת המהלך מונתה במשרד אחראית דאטה, תפקיד חדש בו, שדחפה ליישומו. עוד פורסם, שמשימת קבלת ההסכמה מההורים להעברת מידע למשרד החינוך הוטלה על ספקיות התוכנה, אך לא פורט על אילו קטגוריות מידע מדובר. במקרה שהורה אינו מסכים לכך, הונחו ספקיות התוכנה (ללא הסבר לגבי האופן בו יתבצעו הדברים), שיש "לפעול מול הצוות החינוכי בבית הספר".

8. במקביל, עיריית תל אביב הודיעה שתסרב לשתף פעולה עם התקן החדש. הסתדרות המורים וארגון המנהלים "מנהיגים" פנו למשרד, במחאה על הפגיעה בפרטיות התלמידים, חשש מזליגת מידע והעומס הנוסף שהוטל על מורים (ליאור דטל, "קיש לא ידע? איסוף המידע על תלמידים תוכנן במשך שנתיים", דה-מרקר, 16.4.2026).

9. אף הרשות להגנת הפרטיות במשרד המשפטים לא נותרה אדישה. הרשות פנתה למשרד החינוך, דרשה לקבל מידע על היקף וסוג הנתונים שיעברו בפועל למשרד, והתריעה שהדרישות המופיעות בתקן החדש עלולות להפר את הוראות חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 (להלן: **חוק הגנת הפרטיות**). בעקבות זאת התברר, שהמשרד דרש לאסוף תיעוד גם על השימוש בתוכנות שעושים הורים, מורים ותלמידים. המידע שהתבקש כלל את מועד הכניסה לתוכנה,

לאן נכנסו בה, מספר הכניסות ביום וזמניהן. בשלב זה, כך דווח, לא ביקש המשרד שהמידע יעבור אליו או שהוא יוכל למשוך אותו בעצמו (ליאור דטל, לאחר הסערה: משרד החינוך דורש לאסוף מידע גם על הורים ומורים, דה-מרקר, 20.4.2026).

10. חרף נסיגת המשרד, לכאורה, מחלק מהדרישות שהופיעו בתקן בגרסת 1.6-2006 כפי שפורסם לראשונה, ובפרט הסרת הדיווח השוטף על אירועי התנהגות, הערכה וציונים שוטפים ויצירת קשר (ממשק שמטרתו לוודא יצירת קשר מיידית בשגרה וחירום), גם בגרסתו הנוכחית התשתית הטכנולוגית להעברה אוטומטית של נתונים נותרה בעינה באופן שניתן להפעילה בכל רגע, וכן נותרו פרטי מידע שמועברים למשרד אוטומטית: היעדרויות, איחורים ומהלכי שיעור.

סיכום השינויים העיקריים שחלו בתקן בין השנים 2025 ל-2026 מצורפים כנספח לפניה זו.

תוכנות לניהול פדגוגי ומטרותן

11. תוכנות לניהול פדגוגי, שעתה מבקש משרד החינוך לשים עליהן את ידיו, הן כלי עבודה פנים בית ספרי, שנועד לשימוש הצוותים החינוכיים והנהלות של בתי הספר השונים; זאת, בין היתר, לצורך ייעול האפשרות לקבל תמונה כוללת על תלמידי המוסד החינוכי ועל מערך השיעורים בו, לשם התערבויות טיפוליות במקרה הצורך וטיוב איכות הלמידה והחינוך הכיתתיים, השכבתיים והכלל בית ספריים. תוכנות אלה אף מאפשרות להורים להתעדכן בתפקודו הלימודי של ילדם ובפעילות הבית ספרית, לימודית ואחרת. תיעוד כזה, נזכיר, התבצע בעבר באופן אנלוגי, ביומן מורה/תלמיד וב"מחברת קשר", באמצעותם עידכן בית הספר את הורי התלמידים.

12. כיום המידע מנוהל באמצעים דיגיטליים, בבעלות חברות פרטיות-מסחריות, שפועלות על פי תקנים שמכתיב משרד החינוך. הגדולות שבהן הן משו"ב וסמארטסקול, בהן נעזרים מרבית בתי הספר. מטרתן של תוכנות אלה באה לידי ביטוי, בין היתר, במדיניות הפרטיות של היישומונים. כך, למשל, במדיניות הפרטיות של חברת סמארטסקול נכתב, כי התוכנה מיועדת "לשפר את הניהול הפדגוגי והתקשורת הבית ספרית", וכן כי "המידע האישי במערכת נועד לאפשר את פעולתה התקינה והאפקטיבית ככלי לניהול פדגוגי ותקשורת בית ספרית". במדיניות הפרטיות של חברת משו"ב, המפורסמת באתר החברה, נכתב כי המידע במערכת משמש, בין היתר, ל"שימוש שוטף והצגתו במערכת למשתמש עצמו ולבעלי הרשאות מתאימות בבית הספר", וכן ל"העברה של מידע מוגדר למשרד החינוך (ציוני הגשה לבגרות, דוח קבוצות לימוד)".

13. במסמך "מדריך פרטיות תלמידים במוסדות חינוך בעידן הדיגיטלי", שפרסמה הרשות להגנת הפרטיות בנובמבר 2021, התייחסה הרשות למערכות לניהול פדגוגי ולתחושת המעקב והפגיעה בפרטיות שהשימוש בהן עלול לעורר בקרב תלמידים (להלן: **מדריך פרטיות תלמידים**, בעמודים 50-53 למסמך). המסמך מתייחס להיבטים של ממשקי המידע בין המוסד החינוכי, התלמידים וההורים, ומתמקד בעיקר בקושי שבהעלאת המידע למערכת הניהול והאפשרות של גישה אליו מרחוק, ללא שליטה של ההורים והתלמידים בניהול המידע. המסמך כלל אינו דן ב"שאיבה", לא כל שכן אוטומטית, של מידע מהתוכנות למאגר במשרד החינוך. דומה שמבחינת הרשות להגנת הפרטיות, מתכונת פעילות כזו בכלל לא אפשרית ולכן לא ניתנה לה התייחסות.

14. הפרקטיקה שמנסה עתה המשרד לכוון - הקמת תשתית מעקב אחר מידע בהיקף עצום, מפורט ומורכב על התנהגות אזרחים ותושבים, וקטינים בפרט, היא פרקטיקה שאופיינית למשטרים טוטליטריים שליבתם פיקוח, מעקב ושליטה באזרחים. ודוקו. לא מדובר בחשש בעלמא: בכינון מאגר המידע המבוקש יוצר המשרד לכל תלמיד "תיק אישי", שינוהל אצל המשרד עצמו, ואשר עשוי ללוותו כל חייו, זאת בין אם המידע יעבור הלאה על פי דרישה ובין אם ידלוף ויזלוג ממאגר שנפרץ. לפרסום התקן החדש לא נלווה כל נוהל שמירת מידע, השמדתו או הגבלתו בזמן. אלה, ממילא, לא היו מכשירים את איסוף המידע על ידי המשרד, אולם העדרם מעיד ביתר שאת על החופזה הפוגענית בה התבצע המהלך.

דרישת המשרד לאיסוף מידע ולהנגשתו אינה חוקית, מתבצעת בחוסר סמכות, פוגעת בזכויות יסוד וחותרת תחת האוטונומיה הניהולית של מוסדות החינוך

15. אף שקיימים בבתי הספר נתונים שעניין המשרד בהם הוא לגיטימי - כמו, למשל, ציוני בחינות המגן הנדרשים מאוחר יותר לשקלול ציון הברגרות של תלמיד, מסלולי מגמות ומצבת תלמידים על בסיסם מתקצב המוסד, ודיווחי היעדרויות המחויבים מכוח חוק לימוד חובה, תש"ט-1949, אין כל הצדקה ותכלית למעקב הצמוד, הפולשני ורב הפנים שמבקש עתה המשרד לערוך אחר תלמידים, הורים ומורים. ככל שדרוש לו מידע נוסף ממוסדות החינוך לצורך שיפור מערכת החינוך, מימונה והטיפול בתלמידים, עליו לבקש מבתי הספר דו"חות הולמים, אנונימיים ונטולי פרטים מזהים, ולהסתפק בהם.

16. מושכלות יסוד הן, שרשות מנהלית רשאית לפעול אך ורק מכוח סמכות שהוקנתה לה בחוק. כך בכלל, וביתר שאת שעה שהרשות פוגעת בזכויות יסוד (בג"ץ 4491/13 המרכז האקדמי למשפט ולעסקים נ' ממשלת ישראל 2.7.2014); בג"ץ 6824/07 ד"ר עאדל מנאע נ' רשות המסים (2010).¹ דרישה זו מתחזקת, שעה שמדובר במאגרי מידע ממשלתיים, וביצירת כוח שלטוני מתמשך המתבסס על מידע אישי ורגיש (בג"ץ 8070/98 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משרד הפנים (2004)).

17. משמע, ככל שמשרד החינוך מבקש לאסוף ולנהל אצלו במאגרים מידע על כשניים וחצי מיליון תלמידים בגילאי 5-18, הלומדים ב-5,800 בתי הספר הפועלים בישראל, ועל רבבות מורים, עליו להציג לכך תכליות ברורות ולעגן זאת בחוק מפורש (אשר ספק אם יעמוד בביקורת שיפוטית). אין דבר בחקיקת החינוך, לרבות בחוק פיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969 ובחוק חינוך ממלכתי, תשי"ד-1953, המאפשרים, ולעתים מחייבים, פיקוח על מוסדות חינוך, מקור מסמך למעקב כזה. בוודאי שלא ניתן לפגוע בזכויות אדם מכוח נהלים, שדומה שמוכתבים על ידי גחמות, ללא שהתבצע כל דיון בצורך במידע מזוהה ובטעמים לאיסופו.

18. פוטנציאל הפגיעה בזכויות יסוד הטמון בתקן החדש גדול ואנוש, ובראשו הפגיעה בפרטיות, זכות יסוד חוקתית, המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. התקן חותר אף תחת עקרון

¹ בג"ץ 6824/07 ד"ר עאדל מנאע נ' רשות המסים, סד(2) 479 (2010) "כלל יסוד במשפט המינהלי ובשיטתו המשפטית הינו כי הרשות המינהלית רשאית לפעול רק בתוך דל"ת אמות הסמכות שהוקנתה לה בחוק, והיא אינה מורשית לבצע פעולה שהיא לא הוסמכה במפורש לעשותה"; "כשפעולתה של הרשות עלולה להביא לפגיעה בזכות יסוד מוכרת, מקבלת ההקפדה על עיקרון זה משנה חשיבות. לפיכך, נקבע כי כאשר הפעולה המינהלית שבנדון עלולה להביא לפגיעה בזכויות הפרט, אין הרשות יוצאת ידי חובתה בהצבעה על הוראת חוק כללית שיכולה להתפרש כמקור הסמכה לפעולתה... במקרה שכזה, על ההסמכה לפעולה להיות ברורה, מפורטת ומפורשת בחקיקה ראשית. ... ככל שזכות היסוד שעלולה להיפגע נושאת זיקה עניינית הדוקה לזכויות אדם מוגנות, וככל שמדובר בזכות מרכזית יותר, כך תפורש ביתר הקפדה הדרישה לקיומה של "הסמכה מפורשת" בחוק".

העל בדבר טובת הילד. כאמור במדריך פרטיות תלמידים, "שימוש מוסדות חינוך בטכנולוגיות מעקב עלול ליצור בקרב תלמידים תחושה של מעקב תמידי, לפיה כל פעולה שלהם בשטח בית הספר מנוטרת, מתועדת ונאגרת... (ועלול גם להרגיל ילדים למציאות של מעקב תמידי (קרי "לנרמלי") (מדריך פרטיות תלמידים, בעמוד 22). הפגיעה בפרטיות כאן היא התממשות של החשש הזה.

19. הזכות לפרטיות, החיונית לקיומו של משטר דמוקרטי, ואשר קשורה הדוקות לחירותו של הפרט, ליכולתו לקבל החלטות עצמאיות ולאוטונומיה שלו (בג"ץ 6650/04 פלונית נגד בית הדין הרבני האזורי נתניה (14.5.2006)). הזכות לפרטיות חשובה במיוחד כשעוסקים בילדים ובבני נוער (ראו: סאני כלב "מרחבי ילדות? פרטיות, מעקב וצמצום המרחב הפרטי של קטינים בעידן הדיגיטלי", משפט, חברה ותרבות ב 279 (2019)).

20. פגיעה בזכות לפרטיות, כמו בכל זכות חוקתית אחרת, מותרת רק אם היא עומדת בדרישות פסקת ההגבלה שבחוקי היסוד ובאמות המידה של המשפט המינהלי. דבר מעקרונות אלה לא מתקיים בענייננו. אין כל חוק המסמיך את המשרד לדרוש את המידע ולאגור אותו; גם לו היה כזה, תכלית איסופו אצל המשרד (להבדיל מאיסופו לצרכי ניהול פדגוגיים) מעולם לא הובררה, ואנו מתקשות להצביע ולו על תכלית ראויה אחת למעקב אישי לוחץ אחר מיליוני תלמידים, מורים, הורים וצוותי חינוך המזוהים בשם; ובוודאי שהדרישה הגורפת אינה מידתית. התנהלות המשרד, התקנת התקן בחשאי תוך התעלמות מהשלכותיו הפוגעניות, והעלאתו כבדרך אגב לאתר, כמו לו לא נפל דבר, אף חותרים תחת חובת השקיפות וההגינות של רשויות מנהליות.

21. נדגיש, שהפגיעה בפרטיות האינהרנטית לתקן החדש איננה רק במישור החוקתי-מינהלי, אלא גם במישור המכונה "פרטיות מידעית" (ראו בירנהק ורחום-טוויג, פרטיות מידעית (הוצאת נבו 2026), עמ' 23). בהקשר זה, מידע אודות תלמידים אשר עוסק בתפקודם ובהתנהגותם הוא מידע "בעל רגישות מיוחדת" כהגדרתו בחוק הגנת הפרטיות. זאת, משום שהוא מעיד על אישיות של התלמיד, חושף קשיים מסוגים שונים שעמם הוא מתמודד, מעיד על יכולותיו הלימודיות, על המוטיבציה שלו ועל בעיות התנהגות (פרט 1 בהגדרת המונח "מידע בעל רגישות מיוחדת" בסעיף 3 לחוק). בנוסף, על מידע כזה חלה חובת סודיות בהתאם לסעיף 14 לחוק זכויות התלמיד, התשס"א-2000.

22. אף המידע המבוקש על עצם השימוש בתוכנות שעושים הורים ותלמידים, המשרטט תמונה ברורה בדבר רמת המעורבות הן של ההורה והן של התלמיד, מהווה מידע רגיש.

23. במישור הפרטיות המידעית, חלות על משרד החינוך חובות הנוגעות לאיסוף המידע המעוגנות בחוק הגנת הפרטיות: חובת יידוע וקבלת הסכמה מדעת לעיבוד המידע (סעיף 11 לחוק), וכן חובות הקשורות לעיבוד המידע במאגר ואבטחתו (כך, למשל, בהתאם לסעיף 8(ד)(1) לחוק, בהיעדר סמכות לאיסוף המידע, ובהיעדר מילוי חובת ההודעה, עיבוד המידע אסור).

24. זאת ועוד. בהתאם לסעיף 17ב(א) לחוק, על המשרד למנות ממונה הגנת פרטיות (DPO), אף בלא קשר למאגר המדובר הספציפי, אלא בהיותו גוף ציבורי (ראו סעיף קטן 11). הממונה אמור ליזום ולפקח על תהליך "הנדסת פרטיות" (Privacy by Design) בארגון כדי למנוע או לפחות לצמצם את הפגיעות בפרטיות. בפסיקה כבר הוכר קיום תהליך זה כחובה המוטלת על רשות מינהלית (ראו עת"מ (מינהליים ת"א) 28857-06-17 עמותת חברות הסייעוד נ' משרד

הביטחון (נבו 1.7.2019) בפיסקה 16). עיון באתר המשרד אינו מגלה ולו ברמז קיומה של פונקציה כזאת.

25. **ויובהר**: שימוש בתי הספר בתוכנה לניהול פדגוגי הוא מצב נתון. כלומר, הורים אינם יכולים להורות לבית הספר שלא להזין מידע אודות ילדיהם לתוכנה (ראו גם עמדת הרשות להגנת הפרטיות, לפיה מידע על ציונים, חיסורים והתנהגות שאינה תואמת את כללי המשמעת במוסד חינוכי אינו מצריך את הסכמת ההורים לצורך ניהולו במערכת לניהול פדגוגי (בעמ' 52 במדריך פרטיות תלמידים)). אולם בדיוק בשל היעדר השליטה של ההורים על ניהול המידע במערכת הניהול הפדגוגי הבית ספרית, הכרחי לנקוט במשנה זהירות הן בדרישות לאיסוף מידע נוסף למערכת, והן בהעברתו למאגרים אחרים. התקן החדש עושה בדיוק ההיפך.

26. התקן החדש אף מסכן את הגורמים הפרטיים שמנהלים את האופרציה הטכנולוגית של התוכנות לניהול פדגוגי, חברות התוכנה עצמן. איסוף מידע פרטי המתבצע ללא עוגן חוקי, לתכליות שונות מאלו שהציגו החברות להורים ולצוותי החינוך, סוטה מעקרון צמידות המטרה ועלול להוות הפרה של חוק הגנת הפרטיות, ולחשוף אותן להליכים אזרחיים ופליליים.

27. מהאמור לעיל עולה, שהתקן החדש ודרישת העברת כלל המידע למשרד הותקנו בחוסר סמכות, תוך פגיעה אנושה בזכויות אדם, בסתירה לחובות ההגיונות והשקיפות המוטלות על רשות מנהלית, ותוך התעלמות מחובות שמטילים עליה דיני הפרטיות המידעית. בהיעדר סמכות מפורשת בדין אסור למשרד החינוך לאסוף, לאגור ולעבד מידע אישי ופרטני על תלמידים, העוסק בהתנהגותם ובהישגיהם, ואף לא לאגור מידע על הוריהם.

דרישת המידע סותרת את האוטונומיה הניהולית המוקנית לבתי הספר בהחלטת ממשלה 226

28. באוגוסט 2021 התקבלה החלטת הממשלה 226 בנושא "התכנית לגמישות הניהולית במערכת החינוך". החלטה זו נועדה להגביר את הגמישות הניהולית של מנהלי ומנהלות בתי הספר, ולעגן אוטונומיה בית ספרית בניהולם. מטרת ההחלטה והרציונל לה, כפי שהוצגה בהחלטה וכפי שהציגה אף משרד החינוך עצמו, הייתה "להביא את מערכת החינוך בישראל להיות מערכת מובילה ויעילה, המקדמת את כל תלמידיה באופן מותאם לצורכיהם"; ובהתאם לדייק את המענים החינוכיים לתלמידים, מתוך הבנה כי המנהלים מיטיבים להבין את הקהילה שבה הם פועלים ומודעים לצרכיה יותר מכל גורם אחר. בעקבות זאת הועברו למנהלים סמכויות ותקציבים, בין היתר כדי ליעל את המערכת ולהפחית עומס בירוקרטי.

29. החלטה 226 קבעה חלוקת אחריות וסמכויות ברורה בין משרד החינוך והנהלות מוסדות החינוך. באחריות הראשון לקבוע מדיניות כוללת לטווח הקצר והארוך, סטנדרטים ויעדים נדרשים, ואופן מדידת העמידה בהם. למנהלי בתי הספר הוקנתה האחריות הבלבדית לקביעת המדיניות הבית ספרית, לארגון מערך הלימודים והתאמתו לתלמידים, לבחירה בתכנים שונים, ולהחליט על דפוס השימוש במשאבים הפדגוגיים והתקציביים של מוסד החינוך.

30. דרישות התקן החדש מעלות חשש כבד ששוב, ולא בראשונה, חותר המשרד תחת עקרונות האוטונומיה הניהולית, מחבל בה, ודורש ליטול לעצמו סמכויות מעקב ופיקוח חודרני ויומיומי, אשר כל מערכת חינוך ליברלית מודרנית ויתרה עליהן זה מכבר. בהיעדר מטרה מוצהרת לאיסוף המידע הנרחב, כל שנותר הוא להצטרף לתהיות שהעלו באזנינו מנהלים ומורים. כך, שאל מנהל בית ספר גדול במרכז הארץ "מה למדינה ולמשרד החינוך, גוף רגולטורי, ולבעיות משמעת של

תלמידים? מה, הוא יבוא לנזוף בהם, לעשות שיחות איתם ועם הוריהם?" ואחרת תהיה "מה פשר העניין הגדול שקיש והמשרד מגלים עכשיו במערכי השיעור ובחריגה מהם, הם שוב מנסים לצוד מורים שמאלנים ולסכל תכנים הומניסטיים"?

31. לסיכום נוסף, שלהיטותו הלא מוסברת של משרד החינוך לאיסוף המידע על תלמידים, הורים, מורים ובתי ספר, מעוררת חששות ואי נוחות ניכרת אף נוכח סירובו המקביל של השר קיש לאפשר עריכת סקרים שיעמדו על מצב התלמידים והלמידה במהלך "שאלת הארי" והשבועות העוקבים למלחמה עם איראן, במטרה לספק לקשיים מענה בזמן אמת, ובשל החלטתו לבטל את מבחני המיצ"ב. משמע, בעודו מסרב לעשות שימוש במנגנוני מדידה, הערכה והשוואה רוחביים אמניים, שנועדו לסייע למערכת החינוך ולתלמידים, דורש המשרד בראשותו גישה גורפת לנתונים פרטיים ורגישים, עצומי היקף, בלי שטרם לספק לכך כל הסבר או הצדקה. בשל כל האמור, נשוב ונדרוש לבטל את הממשק בין התוכנות לניהול פדגוגי לבין משרד החינוך, כך שמידע אישי לא יועבר מהמוסד החינוכי אל צד שלישי כלשהו, לרבות משרד החינוך. ככל שנדרש מידע המצוי בהן לצרכים סטטיסטיים, ניתן לספקו בדרכים אחרות, תוך התממת המידע. נודה למענה דחוף, על מנת לשקול את המשך צעדינו.

בברכה,

טל חסין, עו"ד	נועה דיאמונד, עו"ד
האגודה לזכויות האזרח בישראל	הקליניקה לפרטיות

העתקים:

עו"ד גלעד סממה, ראש הרשות להגנת הפרטיות
 גבי יפה בן דוד, יו"ר הסתדרות המורים
 מר רן ארז, יו"ר ארגון המורים
 מר גיל מושקוביץ, מנכ"ל ארגון מנהיגים, ארגון מנהלי בתי הספר
 מועצת תלמידים ונוער ארצית
 יו"ר ועדת החינוך בכנסת
 יו"ר הוועדה לזכויות הילד בכנסת
 חברת משו"ב
 חברת סמארטסקול
 פנייה זו נכתבה בסיוען של גבי עופרי בירן, סטודנטית בקליניקה לפרטיות באוניברסיטת תל אביב, ושל סאלי מיי, מתמחה באגודה לזכויות האזרח